

บันทึก

เรื่อง ขอบข่ายการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้มีหนังสือ ที่ อก ๐๗๐๓/๑๕๕๕ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามพระราชบัญญัติ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ การกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าวจะต้องทำหรือนำเข้าหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตาม มาตรฐาน และผู้ทำหรือผู้นำเข้าต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ดำเนินการเพื่อตราพระราช กฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมปริมาณสารมลพิษที่ออกมาจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์เพื่อ ประโยชน์ในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม

หลังจากที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ สำนักงานฯได้ขอความร่วมมือในการ ตรวจสอบรถยนต์และรถจักรยานยนต์ไปยังกรมการขนส่งทางบกว่า รถยนต์และรถจักรยานยนต์ ต้องผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในเรื่องปริมาณสารมลพิษ โดยผู้รับใบอนุญาตจะต้อง แสดงเครื่องหมายมาตรฐานไว้ที่ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาต หากผลิตหรือนำเข้า หรือจำหน่ายจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ

ต่อมา กรมการขนส่งทางบกได้ขอทราบฯว่า ตามกฎหมายและพระราชกฤษฎีกามี ขอบข่ายควบคุมรถยนต์ที่ผลิตขึ้นจากชิ้นส่วนอุปกรณ์เก่าอย่างไรหรือไม่ สำนักงานฯได้ส่งเรื่องให้ คณะกรรมการวิชาการ คณะที่ ๖๙๗ ซึ่งเป็นผู้กำหนดมาตรฐานดังกล่าวพิจารณา คณะกรรมการ วิชาการดังกล่าวได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า รถยนต์ที่ผลิตภายในประเทศ แม้จะใช้อุปกรณ์รถ เก่าที่นำเข้าจากต่างประเทศร่วมกับอุปกรณ์บางส่วนที่ทำในประเทศ ก็ถือว่าเป็นรถยนต์ที่เกิดจาก การผลิตในประเทศซึ่งผู้ผลิตต้องได้รับอนุญาตดำเนินการประกอบรถยนต์ ผู้ผลิตดังกล่าวนี้จึง อยู่ในข่ายควบคุม

นอกจากนี้ สมาคมส่งเสริมผู้ค้ารถยนต์และอะไหล่เก่า ได้ร้องเรียนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอผ่อนผันการจดทะเบียนรถยนต์ที่ประกอบขึ้นจากชิ้นส่วนอุปกรณ์เก่า เนื่องจากการควบคุมมาตรฐานของรถยนต์ที่ประกอบจากชิ้นส่วนรถยนต์เก่าทำให้สมาชิกของ สมาคมฯได้รับความเดือดร้อน และเห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายของสำนักงานฯต้องการ ควบคุมเฉพาะรถยนต์ใหม่ ไม่รวมถึงรถยนต์ที่ประกอบขึ้นจากชิ้นส่วนอุปกรณ์เก่าที่นำเข้าจาก ต่างประเทศ

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ปัญหาการตีความข้อบ่งชี้การควบคุมตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และพระราชกฤษฎีกาเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ สำนักงานฯ จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเพื่อยึดเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาข้อหาดังกล่าวประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก) ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ) ผู้แทนสมาคมส่งเสริมผู้ค้ารถยนต์และอะไหล่เก่า และผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรมยานยนต์ไทย แล้ว มีความเห็นว่า เรื่องนี้มีประเด็นข้อหาหรือว่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่ผลิตภายในประเทศโดยใช้ชิ้นส่วนอุปกรณ์เก่าที่นำเข้าจากต่างประเทศจะอยู่ในข่ายการควบคุมมาตรฐานตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๔) ได้พิจารณาประเด็นข้อหาเรื่องนี้แล้ว เห็นว่า เนื่องจากปัจจุบันได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรม หรือเศรษฐกิจของประเทศตามมาตรา ๑๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ แล้ว ซึ่งได้แก่ (๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซินต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๓๙ (๒) พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ขนาดเล็กที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๓๙ (๓) พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (๔) พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๓๙ ฉะนั้น ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่มีลักษณะและอยู่ในขอบข่ายตามที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดไว้ จึงเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ กล่าวคือ ผู้ประสงค์จะทำหรือนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ดังกล่าวจะต้องขอรับใบอนุญาตทำหรือนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรซึ่ง

^๑ มาตรา ๑๗ เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรม หรือเศรษฐกิจของประเทศจะกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และระบุนับวันเริ่มใช้บังคับไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าวตามมาตรา ๒๐^๒ หรือมาตรา ๒๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ และเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้รับใบอนุญาตนั้นยังจะต้องทำหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาอีกด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๙^๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน นอกจากนี้ ในการโฆษณา จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่าย ผู้โฆษณา จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายก็ต้องโฆษณาหรือจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายเฉพาะผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่มีใบอนุญาตให้ทำหรือให้นำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร และต้องเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมฯ

นอกจากนี้ เมื่อได้พิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะและขอบข่ายของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าวต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมุ่งประสงค์ที่จะบังคับใช้กับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์เฉพาะชนิดที่อยู่ภายใต้ขอบข่ายตามที่พระราชกฤษฎีกาได้กำหนดไว้เท่านั้น เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซินต้องเป็นไปตามมาตรฐานพ.ศ. ๒๕๓๙ ครอบคลุมเฉพาะรถยนต์นั่ง (รวมถึงรถที่ใช้งานนอกทางสาธารณะ) รถยนต์บรรทุกและรถยนต์นั่งที่ดัดแปลงมาจากรถยนต์บรรทุก โดยไม่ครอบคลุมถึงรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์สองจังหวะ รถยนต์ที่มีมวลรถเปล่าน้อยกว่า

^๒ มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ ผู้ใดทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๓ มาตรา ๒๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ ผู้ใดนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ

การขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๔ มาตรา ๒๙ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ ต้องทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่เป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาแล้วแต่กรณี

^๕ มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณา จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยรู้ยั่วว่าไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ ทวิ มาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือโดยรู้ยั่วว่าเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้หรือแสดงเครื่องหมายมาตรฐานอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ หรือมาตรา ๓๕

๔๐๐ กิโลกรัมและมีความเร็วออกแบบไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง^๖ เป็นต้น อีกทั้งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าวข้างต้นก็มีได้กำหนดว่าส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามพระราชกฤษฎีกาทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยชิ้นส่วนอุปกรณ์เก่าหรือใหม่ และได้นำเข้ามาจากต่างประเทศด้วยหรือไม่ นอกจากนั้นเมื่อได้พิจารณาวัตถุประสงค์ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่า การตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็เพื่อต้องการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศซึ่งปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยและเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชน^๗ ฉะนั้น การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานทั้ง ๔ ฉบับนี้ จึงมีความมุ่งหมายที่จะควบคุมมาตรฐานของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่ทำ

^๖ พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซินต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซินต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก.๑๓๖๕-๒๕๓๙ ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๑๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซิน เฉพาะด้านความปลอดภัย: สารมลพิษจากเครื่องยนต์ ระดับที่ ๔ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๑๒๗ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซิน เฉพาะด้านความปลอดภัย: สารมลพิษจากเครื่องยนต์ ระดับที่ ๔ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้กำหนด การทำ คุณสมบัติที่ต้องการ เครื่องหมายและฉลาก การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน และการทดสอบรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซิน ซึ่งต่อไปในมาตรฐานนี้จะเรียกว่า "รถยนต์"

๑.๒ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ครอบคลุมรถยนต์นั่ง (รวมถึงรถที่ใช้งานนอกทางสาธารณะ) รถยนต์บรรทุก และรถยนต์นั่งที่ดัดแปลงมาจากรถยนต์บรรทุก

๑.๓ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ครอบคลุมเฉพาะด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับปริมาณของสารมลพิษและความทนทานของอุปกรณ์ควบคุมมลพิษ

๑.๔ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ไม่ครอบคลุมถึงรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์สองจังหวะรถยนต์ที่มีมวลรถเปล่าไม่น้อยกว่า ๔๐๐ กิโลกรัมและมีความเร็วออกแบบไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ หมายเหตุท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์ขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ.๒๕๔๐

หรือผลิตภายในประเทศเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงว่าส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นจะเป็นของเก่าหรือของใหม่และได้นำเข้ามาจากต่างประเทศหรือไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย
คณะที่ ๔) จึงเห็นว่า รถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่ผลิตภายในประเทศแม้จะใช้ชิ้นส่วนอุปกรณ์
เก่าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศด้วยก็อยู่ในข่ายการควบคุมมาตรฐานตามพระราชบัญญัติมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๔๑